briefadvies

Toegang tot het recht voor de consument en de ondernemer

Uitgebracht aan de minister voor Veiligheid en Justitie en de minister voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

maart 2011

Commissie voor Consumentenaangelegenheden

Briefadvies

Aan de minister voor Veiligheid en Justitie
De heer mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Aan de minister voor Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie
De heer drs. M.J.M. Verhagen
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

BETREFT	Toegang tot het recht voor de consument en de ondernemer		
DEN HAAG	1 maart 2011	E-MAIL	h.vander.graaff@ser.nl
ONS KENMERK	11.01315/gr	TOESTELNUMMER	+31 (0)70 3499 544
BIJLAGE(N)			

Geachte heer Opstelten,
Geachte heer Verhagen,

In haar vergadering van 25 januari jl. heeft de SER-Commissie voor Consumentenaangelegenheden (SER/CCA) zich onder meer gebogen over het vraagstuk van de toegang tot het recht voor de consument en de ondernemer. Volgens de SER/CCA is er een aantal ontwikkelingen gaande die vragen oproepen over de effectiviteit van de toegang tot het recht voor consument en ondernemer.
Uitgangspunt bij dit vraagstuk is voor de SER/CCA haar opvatting dat de overheid de systeemverantwoordelijkheid heeft voor de goede werking van het gehele stelsel van gerechtelijke en buitengerechtelijke geschilbeslechting[1].

Gerechtelijke geschilbeslechting
In de financiële bijlage van het regeerakkoord *Vrijheid en verantwoordelijkheid* worden enkele maatregelen aangekondigd die betrekking hebben op de toegang tot de rechter. Het gaat hier om de combinatie van de invoering van kostendekkende griffierechten, om besparingen op de gefinancierde rechtsbijstand en om heroverwegingen bij de proceskostenveroordeling. Het kabinet stelt deze maatregelen integraal te zullen bezien en ook aspecten zoals alternatieven voor de rechtspraak mee te nemen[2].

Het is nog onduidelijk wat per saldo het effect van al die maatregelen op de toegang tot de rechter voor de burger zal zijn[3]. Hier dreigt zich echter te wreken dat tot nu toe weinig voortgang is geboekt in de introductie van een eenvoudige procedure voor eenvoudige civiele zaken, althans voor binnenlandse geschillen. Voor grensoverschrijdende geschillen is met ingang van 1 januari 2009 een Europese verordening van toepassing op grond waarvan consumenten en

---

1 Zoals onder meer verwoord in: SER/CCA (2007) Advies *Eenvoudige procedure voor eenvoudige civiele zaken*, Den Haag, publicatienr. 07/03, p. 37.

2 Zie: Schriftelijke antwoorden van de minister en de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie op vragen gesteld in eerste termijn van de begroting van het ministerie van Veiligheid en Justitie voor het jaar 2011, (32 500-VI), bijvoegsel bij de Handelingen Tweede Kamer TK 27, 25 november 2010, pp. 27-86.

3 Voor een kritische beschouwing zie: Bauw, E., F. van Dijk en F. van Tulder (2010) Een stille revolutie? De gevolgen van de invoering van kostendekkende griffierechten, *Nederlands Juristenblad, 2010 – nr. 39 (15-11-2010),* pp. 2528-2536.

ondernemers gebruik kunnen maken van een eenvoudige, versnelde procedure in de vorm van de small claims-procedure[4].

Geïnspireerd door de besluitvorming over de Europese procedure heeft de SER/CCA al in maart 2007 voorstellen uitgewerkt voor een eenvoudige procedure voor eenvoudige civiele zaken in het binnenlands verkeer[5]. In dat advies betoont de SER/CCA zich een groot voorstander van zo'n procedure bij het kantongerecht voor het beslechten van geschillen tussen consument en ondernemer, omdat daarmee de toegankelijkheid van de rechtzoekende (consument dan wel ondernemer) naar de rechter wordt verbeterd; hij kan sneller en goedkoper zijn recht halen. Vereenvoudiging ontstaat onder meer door een elektronische procesinleiding, een terughoudend gebruik van kostbare bewijsmiddelen en door een mondelinge behandeling alleen toe te staan voor zover de rechter dat nodig acht. Deze kenmerken van een eenvoudige procedure kunnen ook leiden tot een kostenbesparing bij de rechterlijke macht en daarmee bijdragen aan de kabinetsdoelstellingen, aldus de SER/CCA.

In haar advies beveelt de SER/CCA aan om:

- zo veel mogelijk gelijkheid te bewerkstelligen tussen de eenvoudige binnenlandse procedure en de Europese grensoverschrijdende procedure;
- de eenvoudige procedure te betrekken op (consumenten)overeenkomsten voor zowel goederen als diensten voor zover het eenvoudige zaken beneden een bepaalde geldswaarde betreft;
- de mate van rechtswaarborgen afhankelijk te doen zijn van de hoogte van het financiële belang;
- de kantonrechter een korte beslistermijn te geven en om
- de rechter en de griffie de bevoegdheid te geven onserieuze vorderingen niet-ontvankelijk te verklaren.

Aan het slot van zijn reactie op dit advies schrijft het kabinet dat eerst verder wordt gewerkt aan de uitvoering van de Europese small claims-verordening en dat met de verdere uitwerking van de eenvoudige procedure kan worden begonnen nadat meer bekend is over (de kosten van) het bouwen van een digitale infrastructuur[6]. Uit een brief van de toenmalige minister van Justitie van november 2009 aan de Tweede Kamer blijkt dat daarbij de prioriteit op andere terreinen dan het civiele recht ligt[7].

Door deze fasering bestaat nu de eigenaardige situatie dat een consument/ondernemer in geval van een Europees grensoverschrijdend geschil wel snel en goedkoop via de rechter zijn recht kan halen, maar bij een binnenlands geschil met een ondernemer/consument niet. Het bevreemdt de SER/CCA dat het kabinet, mede gezien zijn eigen doelstellingen, er tot nu toe

---

4 Verordening (EG) nr. 861/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 11 juli 2007 tot vaststelling van een Europese procedure voor geringe vorderingen. De Uitvoeringswet verordening Europese procedure voor geringe vorderingen verscheen in juni 2009 in het Staatsblad (jaargang 2009-234).

5 SER/CCA (2007) Advies *Eenvoudige procedure voor eenvoudige civiele zaken*, publicatienr. 07/03, Den Haag.

6 Brief van de Minister van Justitie aan de voorzitter van de SER/CCA mevrouw van Rooy, d.d. 20 februari 2008.

7 Tweede Kamer (vergaderjaar 2009-2010) 29 279 *Rechtsstaat en Rechtsorde*, nr. 96, brief van de minister van Justitie.

niet in slaagt te komen tot invoering van een eenvoudige procedure voor eenvoudige civiele zaken over nationale geschillen. De SER/CCA adviseert u daarom om tempo te maken met de introductie van zo'n procedure.

Buitengerechtelijke geschilbeslechting
Uiteraard hebben consument en ondernemer in een aantal gevallen ook de mogelijkheid hun geschil langs buitengerechtelijke weg te laten beslechten. In dat kader is de SER/CCA verheugd over de gestage toename van het aantal geschillencommissies bij De Geschillencommissie (ook bekend als SGC). Het is haar bekend dat er thans een consultatie van de Europese Commissie loopt over alternatieve geschillenbeslechting[8]. De Europese Commissie wil daarmee bereiken dat op termijn door haar gesignaleerde tekortkomingen van nationale en grensoverschrijdende methodes van alternatieve geschilbeslechting geheel of gedeeltelijk worden weggenomen.

Conclusies en aanbevelingen
Deze positieve ontwikkelingen in het buitengerechtelijke circuit zouden volgens de SER/CCA moeten worden aangevuld met maatregelen gericht op een betere toegang tot gerechtelijke procedures voor consument en ondernemer en die ook kunnen bijdragen aan de realisering van de kabinetsdoelstellingen. De SER/CCA vindt dat het beleid erop gericht moet zijn om de toegankelijkheid en het goed functioneren van het hele stelsel van geschilbeslechting, zowel de gerechtelijke als buitengerechtelijke rechtspraak, te bevorderen. En het is in haar opvatting, zoals eerder gezegd, de overheid die de systeemverantwoordelijkheid heeft voor de goede werking van het stelsel als geheel.

De SER/CCA beveelt het kabinet aan om met spoed verdere stappen te zetten tot invoering van een eenvoudige procedure voor eenvoudige civiele zaken, zodat zowel de consument als de ondernemer sneller, eenvoudiger en goedkoper zijn geschil kan oplossen.

Voorts beveelt de SER/CCA het kabinet aan zijn plannen tot heroverweging van zaken die de toegang tot de rechter raken, goed af te wegen binnen het gehele stelsel van geschilbeslechting.

Met vriendelijke groet,

Mevrouw mr. Y.C.M.Th. van Rooy
Voorzitter

i.o.

Drs. M.G. Bos
secretaris

[8] European Commission, Directorate-General Health and Consumers (2011): *Consultation Paper: On the use of Alternative Dispute Resolution as a means to resolve disputes related to commercial transactions and practices in the European Union*.